

ARC 212-A ARCHAEOLOGY OF THE AEGEAN

Prof. Dr. Vasıf Şahoğlu

Course 05: Middle Chalcolithic in Western Anatolia

Ankara University
Faculty of Languages and History - Geography
Department of Archaeology

Western Anatolia Middle Chalcolithic

Smitheion - Gülpınar

**Western Anatolia
Middle Chalcolithic**

Smitheion - Gülpınar

Middle Chalcolithic Gülpınar has 2 settlement phases. Neither architecture nor the pottery reflects any difference during these periods. There seem to be a full continuity. C14 analysis revealed an age of 5200-4800 BC for these periods.

It is one of the most important Middle Chalcolithic settlements in Western Anatolian coastline.

Western Anatolia Middle Chalcolithic

Smitheion - Gülpınar

Kalkolitik Smitheion (Gülpınar)'da Dokunacak ve Hasırak

Resim 2

Resim 3

Resim 4

Resim 5

**Western Anatolia
Middle Chalcolithic**

Smitheion - Gülpınar

Earliest phase 1 was built right on top of the bedrock during the Middle Chalcolithic Period there are some walls, hearths and plastered floors dating to this period

**Western Anatolia
Middle Chalcolithic**

Smitheion - Gülpınar

Phase 2 reflects a more complex architecture. A room seem to be the center that connects many other room features as can be seen in the photo above.

Western Anatolia Middle Chalcolithic

Smitheion - Gülpınar

Smitheion – Gülpınar
idols

1

2

3

4

5

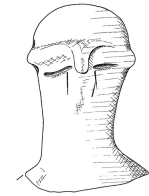
6

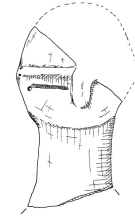
7

8

1

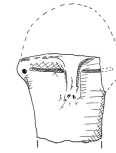
2

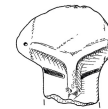
3

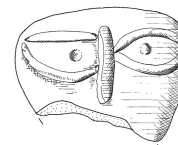
4

5

6

7

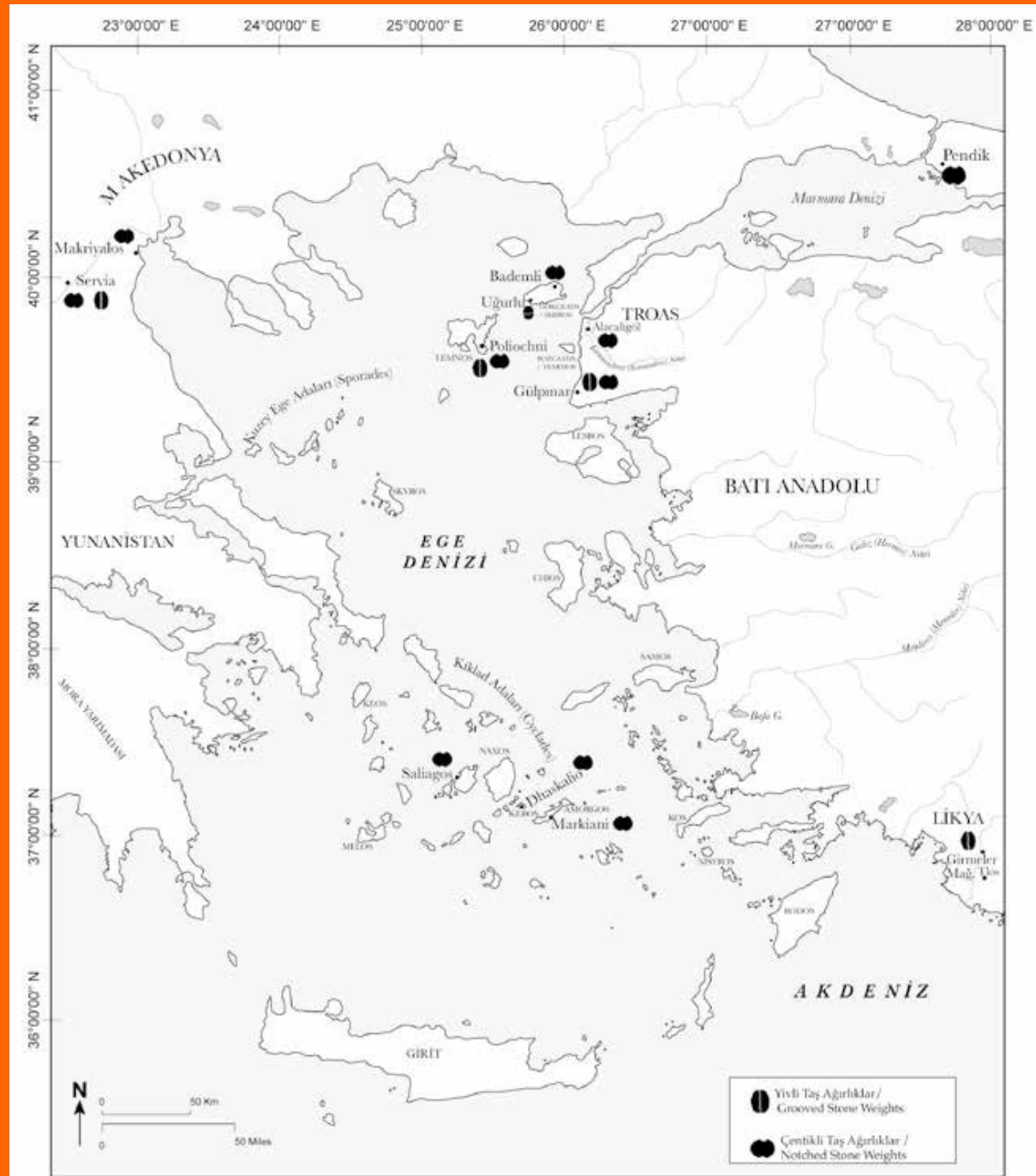
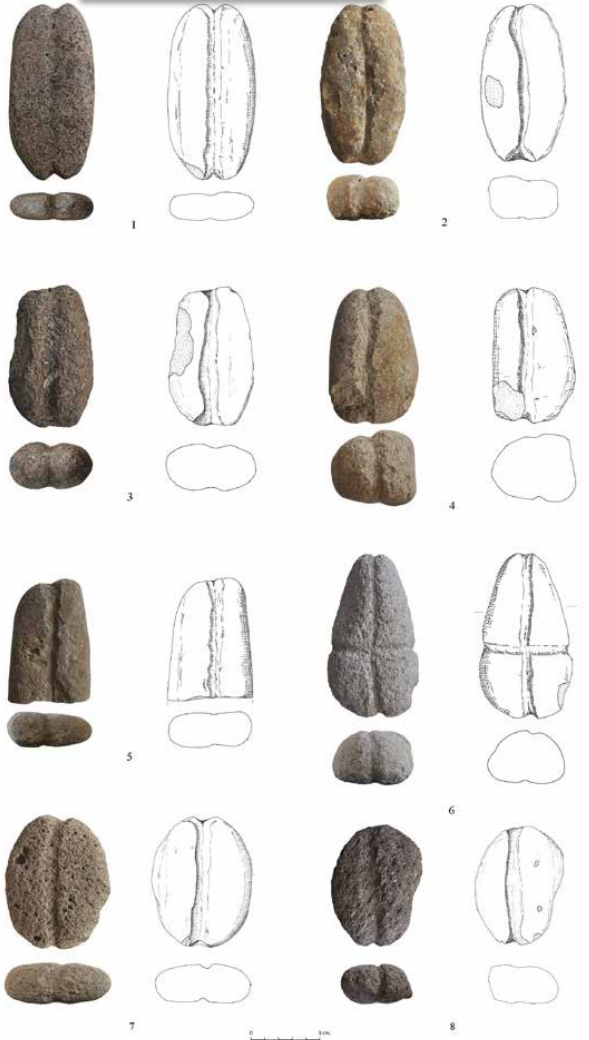
8

Western Anatolia Middle Chalcolithic

Smitheion - Gülpınar

Smitheion – Gülpınar
Grooved stone weights

**Western Anatolia
Middle Chalcolithic**

Liman Tepe

Middle Chalcolithic - LMT VIIb

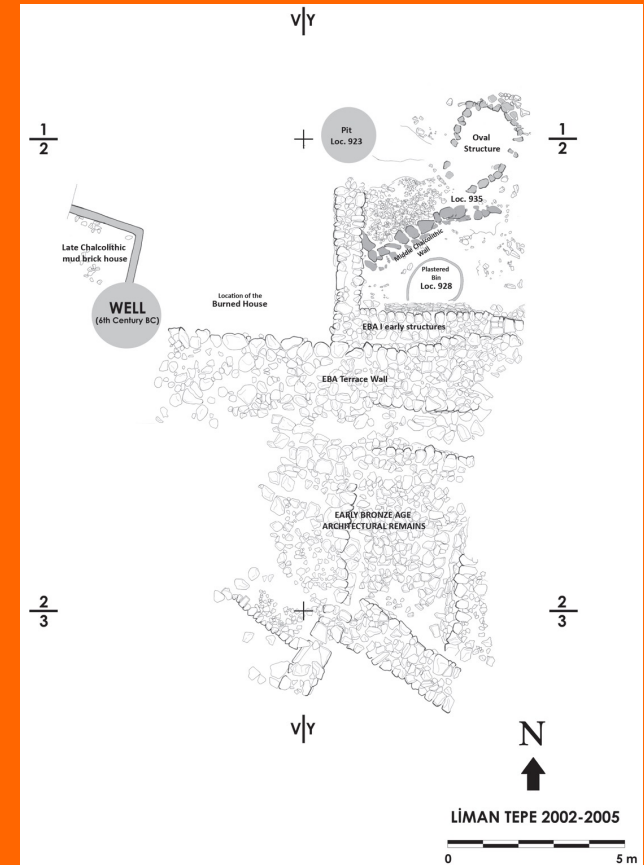
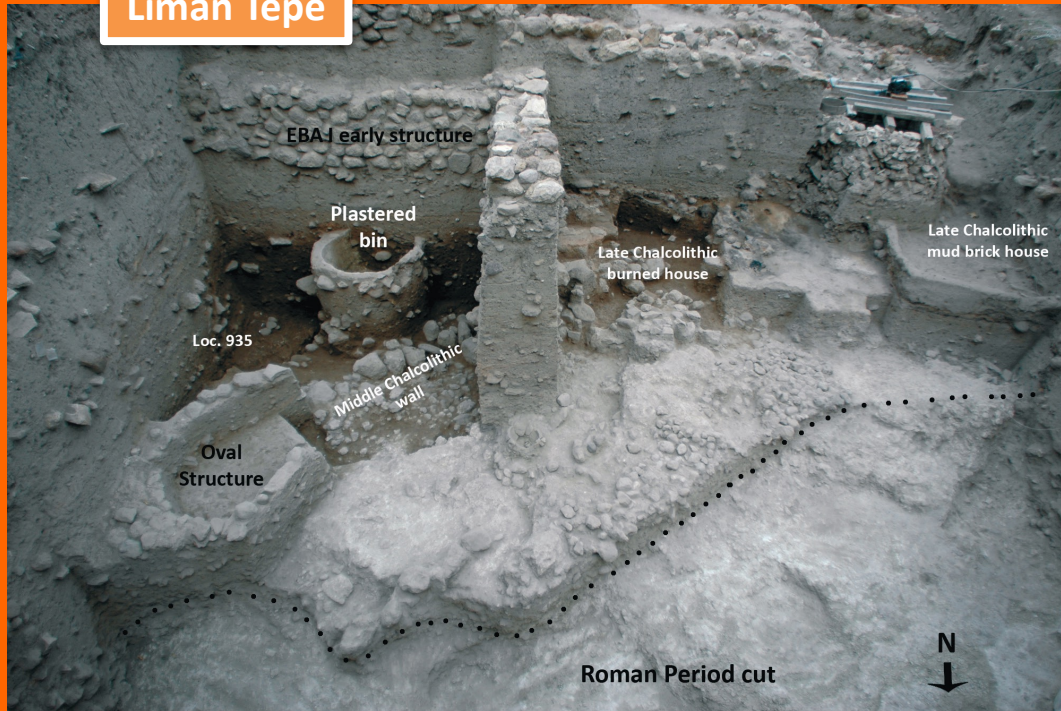
Western Anatolia Middle Chalcolithic

Liman Tepe

Western Anatolia Middle Chalcolithic

Lıman Tepe

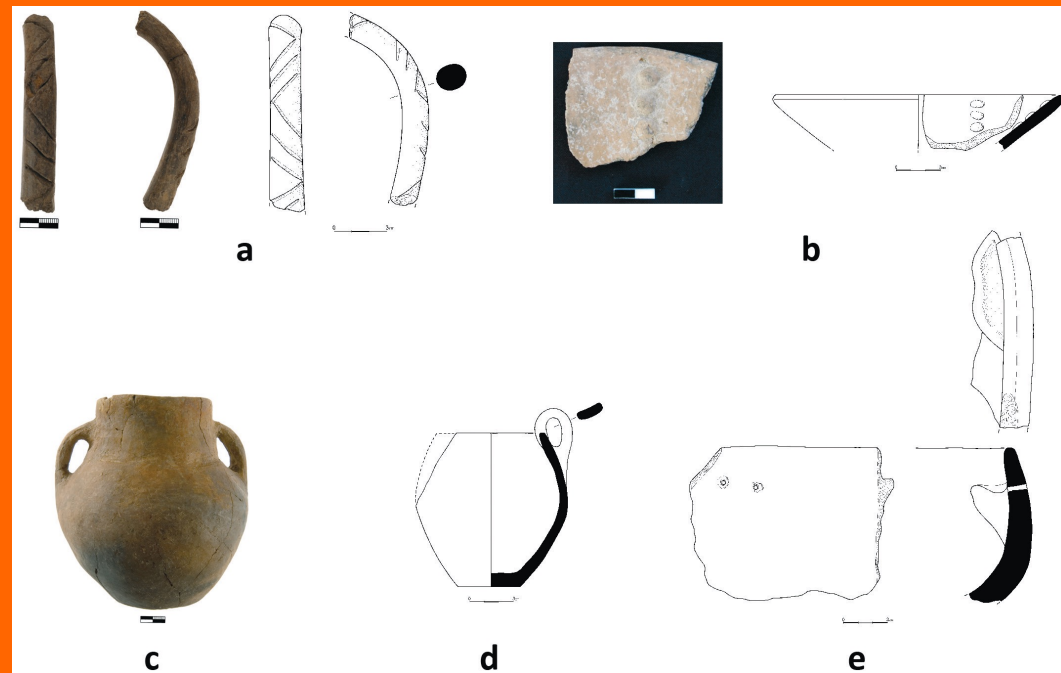
The best evidence for stratified Chalcolithic deposits comes from the northern part of the site. A wall, though incompletely excavated (as it continued beyond the bounds of the excavation area as well as beneath Late Chalcolithic deposits not yet excavated), is the oldest architectural feature so far uncovered. It is quite substantially built of large stones and runs in a northwest-southeast direction. Clues for the superstructure of the wall were lacking. Above this structure was a circular feature, constructed of medium-/ small-sized stones and insubstantial in its dimensions. Although much pottery and abundant small finds were recovered from all these deposits, their context remains unclear for the time being due to their small size or incomplete exposure of the architectural elements with which they are associated.

Western Anatolia Middle Chalcolithic

Liman Tepe

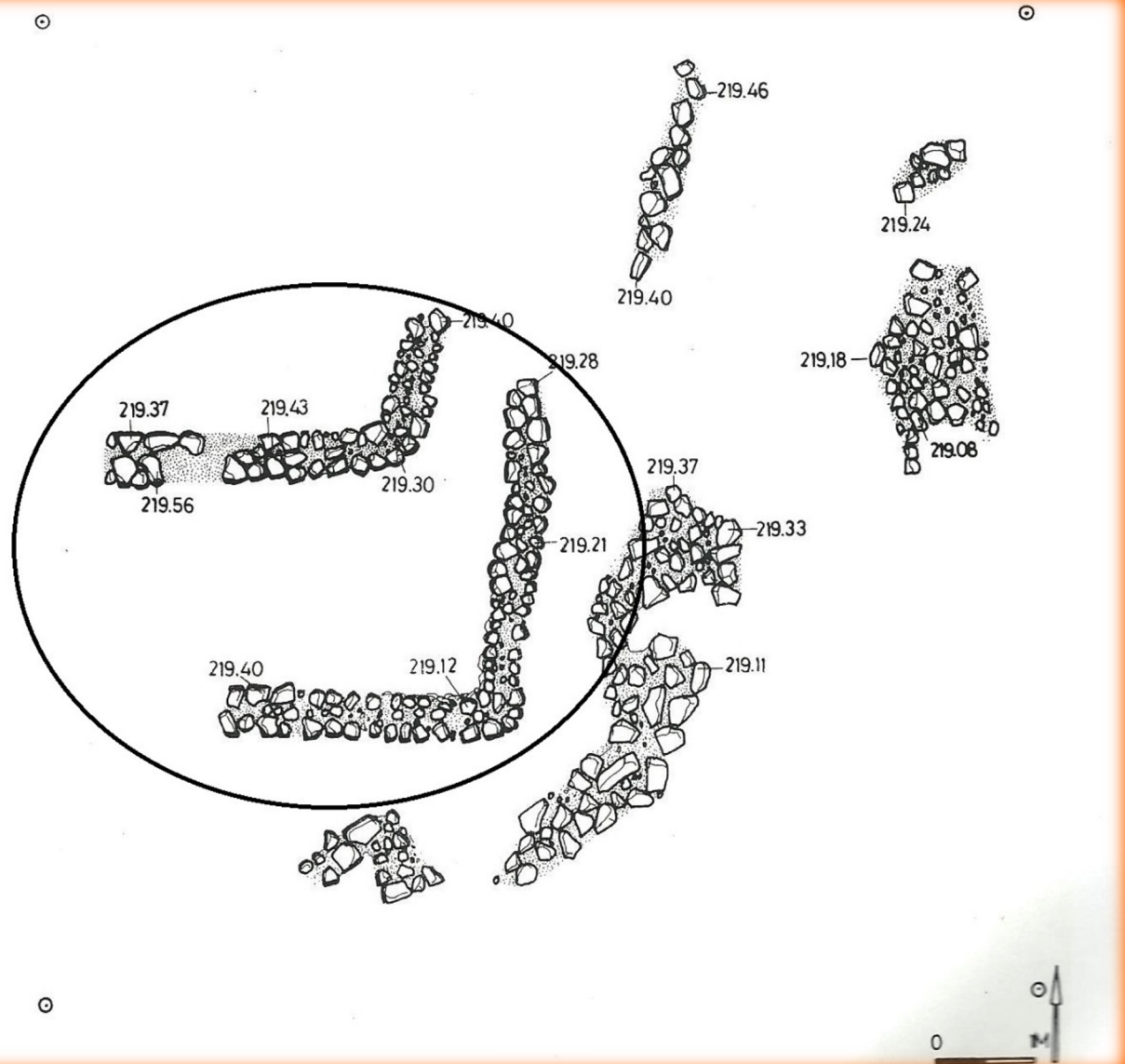
The earliest secure stratigraphic evidence we have for habitation at Liman Tepe dates to the Middle Chalcolithic period. This can be equated with Tigani II–III, Kumtepe IA, Gülpınar, and Beşik-Sivritepe. The finds directly above the bedrock include fragments of incised pedestals, handles with applied pellet decoration, horned handles belonging to open vessels, many fragments of pattern burnished ceramics, as well as pithos sherds with relief bands decorated with pointille.

From the same phase, pattern burnished bowls, tab handled jars, bowls with vertical rim and incised decoration beneath the exterior of the rim, bowls with vertical handles ending up in conical or mushroom-shaped heads as well as bowls with rims decorated with white paint on the interior are found. This context represents the latest Middle Chalcolithic level at Liman Tepe.

Western Anatolia
Middle Chalcolithic

Ulucak Höyük

Western Anatolia
Middle Chalcolithic

Yeşilova Höyüğü

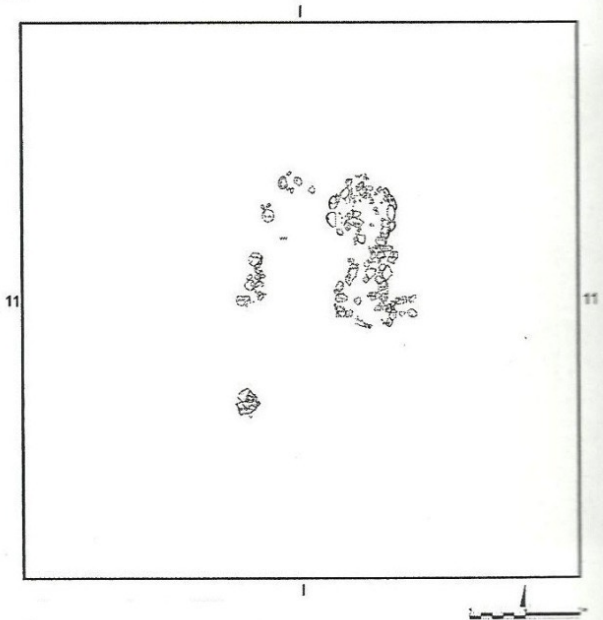
Yeşilova Level II dates to the Middle Chalcolithic. 2 phases a and b are dated to 4300-4170 BC There are pit houses in 6-8 m diameter and 1. depth.

Western Anatolia Middle Chalcolithic

Çine - Tepecik

Stratigraphy

I	Geometric Period
II 1	Late Bronze Age
II. 2	Middle Bronze Age
III.	Early Bronze Age
IV. 1	Late Chalcolithic
IV. 2	Middle Chalcolithic

**Western Anatolia
Middle Chalcolithic**

Çine - Tepecik

Very limited information on the Middle Chalcolithic Period

Western Anatolia Middle Chalcolithic

Kulaksızlar Marble Workshop and Dağdere

Western Anatolia
Middle Chalcolithic

Kulaksızlar Marble Workshop

Stone tools

Marble vessel wasters

Western Anatolia
Middle Chalcolithic

Kulaksızlar Marble Workshop

Alağaç
Kilia Type Figurine

Beşik Sivritepe
Kilia Type Figurine

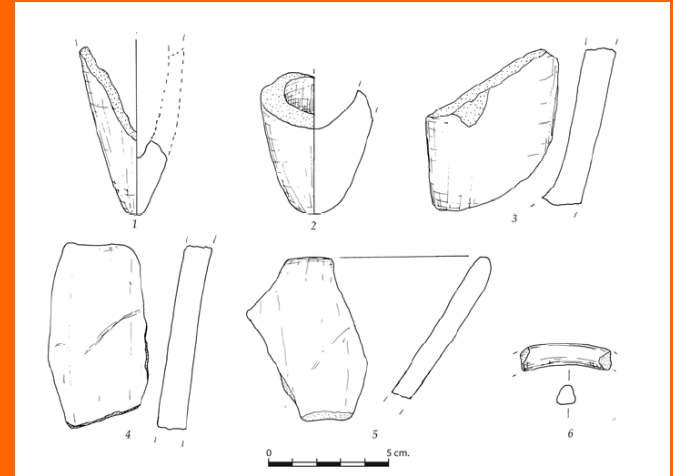
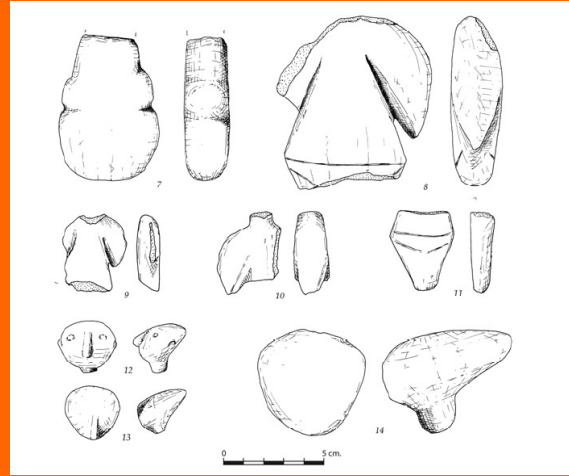
Marble Kilia Type Figurine wasters

Kulaksızlar
Kilia Type Figurine

**Western Anatolia
Middle Chalcolithic**

Dağdere Buluntuları

Western Anatolia
Middle Chalcolithic

Kilia Type idol

Western Anatolia
Middle Chalcolithic

Kilia Type idol

Batı Anadolu
Orta Kalkolitik Çağ

Kulaksızlar Marble Workshop

Middle Chalcolithic Pottery

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

DİL VE TARİH-COĞRAFYA FAKÜLTESİ
ARKEOLOJİ BÖLÜMÜ DERGİSİ

ANADOLU / ANATOLIA

44, 2018

ANKARA UNIVERSITY

JOURNAL OF THE
ARCHAEOLOGY DEPARTMENT

FACULTY OF LETTERS

ANKARA – 2018

BATI ANADOLU SAHİL KESİMİNDE KALKOLİTİK ÇAĞ: MİMARİ VE
İNŞAAT TEKNİKLERİ

Ümit GÜNDOĞAN*

Anahtar Kelimeler: Batı Anadolu • Kalkolitik • Mimari • Yapılar • Yapı Teknikleri

Özet: Bu çalışmada Batı Anadolu sahil şeridinde, kazısı yapılan Kalkolitik Çağ merkezlerinin mimarisi kronolojik düzen içerisinde değerlendirilerek, yapıların inşasında kullanılan teknik ve yapı tipleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Kullanılan malzeme, teknik ve yapı tipleri yerleşim yerleri içerisinde küçük farklılıklar olmasına rağmen genel olarak bir bütünlük arz eder. Yapıların inşasında kullanılan malzemeler, taş, ahşap, çamur harç, dal, saz ve otsu bitkilerden oluşmaktadır. Teknik olarak ise dal-örgü ve çamur-harç, taş temel üzeri kerpiç ve kerpiç duvar tekniği kullanılmıştır. Taş temel üzeri kerpiç mimari tekniği tüm Kalkolitik dönem boyunca kullanılmışken, dal-örgü ve çamur-harç tekniği Orta ve Geç Kalkolitik dönemde, kerpiç duvar tekniği ise yalnızca Geç Kalkolitik dönem içerisinde kullanılmıştır. Bu tekniklerle inşa edilen, dikdörtgen, apsidal, ızgara, çukur ve dairesel planlı yapıların Kalkolitik Çağ merkezleri içerisinde farklı dönemlerde yoğun olarak kullanıldığını görülmüştür. Dikdörtgen planlı yapılar, Kalkolitik Çağ'ın tüm evrelerinde kullanılırken çukur ve dairesel planlı yapılar Orta ve Geç Kalkolitik dönem içerisinde, apsidal ve ızgara planlı yapılar ise Batı Anadolu sahil kesimi içerisinde sadece Geç Kalkolitik dönemde kullanılmıştır.

CHALCOLITHIC PERIOD IN WESTERN ANATOLIA: ARCHITECTURE
AND CONSTRUCTION TECHNIQUES

Keywords: Western Anatolia • Chalcolithic • Architecture • Construction • Construction techniques

Abstract: The architecture of the coastal Western Anatolian Chalcolithic settlements form the main focus of this study. Construction techniques details and architectural plans have been evaluated with a chronological order in order to reveal a more general picture. Although there are minor variations, architectural features like construction material, technical details and house types generally reflect a uniform picture during the Chalcolithic period. Wattle - and - daub, stone foundations with mudbrick superstructure and mudbrick construction form the main technical aspects of architecture. Stone foundations with mudbrick superstructure was in use throughout the entire Chalcolithic Period while, Wattle - and - daub walls were used during the Middle and Late Chalcolithic period, pure mudbrick walls are attested only during the Late Chalcolithic. Rectangular, apsidal, grill planned or round structures and pit houses comprise the main architectural forms which were in use in different phases of the Chalcolithic Period. Rectangular plans were in use during the entire Chalcolithic Period while pit houses and round structures date to Middle and Late Chalcolithic. Apsidal and grill planned structures date to the Late Chalcolithic Period in coastal Western Anatolia.

* Arş. Gör Ümit Gündoğan, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih – Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi ABD, Sıhhiye – Ankara; e. posta: ugundogan@ankara.edu.tr
Gönderilme tarihi: 01.06.2018; Kabul edilme tarihi: 25.09.2018

Western Anatolia Middle Chalcolithic

Some Publications

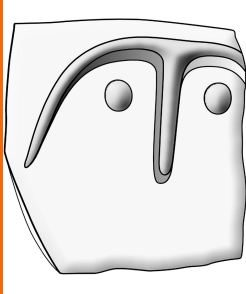

EGE ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ YAYINLARI

ARKEOLOJİ DERGİSİ

XVIII (2013)

ISSN 1300 – 5685

Yeni Veriler Işığında Orta Batı Anadolu Kalkolitik Çağ Kültürü*

[THE CENTRAL WEST ANATOLIA CHALCOLITHIC CULTURE ON
THE BASIS of NEW EVIDENCE]

TAYFUN CAYMAZ

Anahtar Sözcükler

Erken/Orta/Geç Kalkolitik Çağ, Kalkolitik keramik, Ulucak, Ege Gübre, Yeşilova, Çakmak Tepe, Liman Tepe, Bakla Tepe, Yasstepe.

Keywords

Early/Middle/Late Chalcolithic Age, Chalcolithic Pottery, Ulucak, Ege Gübre, Yeşilova, Çakmak Tepe, Liman Tepe, Bakla Tepe, Yasstepe.

ÖZET

Radyokarbon tarihleri Orta Batı Anadolu bölgesinde Neolitik yerleşimlerin MÖ 6. binyılın ilk çeyreğinde sona erdiğini göstermektedir. Bunu izleyen süreçte bölgede farklı bir kültüre sahip toplulukların ortaya çıktığı görülmektedir. Sınırlı verilere göre Neolitik insanlardan daha ileri düzeyde görünmemekle birlikte, bu topluluklar, uzun bir süreci kapsayan özgün bir kültürün (Kalkolitik) erken temsilcileridir. Kalkolitik kültür hakkındaki bilgiler henüz büyük ölçüde keramikten gelmektedir. Keramikteki gelişim ve değişimler aracılığıyla bu uzun sürecin aşamalarını belirlemek mümkün olmaktadır. Kalkolitik Çağın yerleşim yapısı, mimarisi, sosyo-ekonomik yaşamı ve dinsel inançları hakkındaki bilgilerimiz henüz çok azdır. Bununla birlikte mevcut veriler, MÖ 5. binin ortalarından itibaren maden çıkarma ve işleme alanlarında büyük gelişme kaydedildiğini ortaya koymaktadır.

ABSTRACT

Radiocarbon dates indicates that Neolithic settlements in Central West Anatolia ended in the first quarter of the 6th millennium BC. It is seen that communities with a different culture appeared afterwards. Although these communities do not seem to be more advanced than Neolithic people according to limited data, they are the early representatives of a original culture (Chalcolithic) which covers a long period. Information about Chalcolithic culture has come mostly from pottery. With the developments and changes of pottery, it becomes possible to determine the phases of this long period. Our knowledge of Chalcolithic Age's settlement structure, architecture, socio-economic life and cult is very limited yet. Also the present data shows that there had been a great development in the field of mining and metalworking since the middle of 5th millennium BC.

Kuzeyde Bakırçay Vadisi, güneyde Büyük Menderes Vadisi ve doğuda Afyon arasında kalan bölgeyi Orta Batı Anadolu olarak tanımlamak mümkündür (Har.1). İzmir ve Manisa illeri bütünüyle, Aydın, Denizli, Uşak ve Afyon illeri kısmen bölge içinde yer almaktadır. Batıda anakaraya oldukça yakın Sakız (Chios) ve Sisam (Samos) adaları, fiziki bakımdan bölgenin bir parçası konumundadır.¹ Bölgenin kıyı ve iç ke-

simleri farklı coğrafi özelliklere sahiptir. Kıyı kesimi Akdeniz iklim kuşağı içindedir. İçlere doğru yükseklikler artmaya ve İç Anadolu ikliminin etkileri görülmeye başlar.² Nüfus, doğu-batı doğrultulu dağların arasındaki ovalarda yoğunlaşırken, dağlık alanlar tenhadır.³ İç kesimdeki Afyon, Ege kesimiyle İç Anadolu'yu birbirine bağlayan yolların kesişme noktasındadır.⁴

1 DARKOT ve TUNCEL 1978: 1.

2 DARKOT ve TUNCEL 1978: 136-138.

3 TANOĞLU 1959: 12.

4 DARKOT ve TUNCEL 1978: 14.

* Bu makale, "Yeni Veriler Işığında Orta Batı Anadolu Kalkolitik Dönem Kültürü" isimli doktora tezimiz (Ege Üniversitesi, 2010) temelinde, doktora dönemi sonrasında veriler de dikkate alınarak hazırlanmıştır.